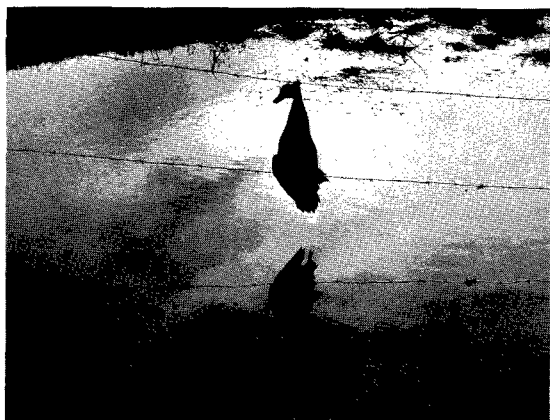


Zwartboek over vogelbescherming in Vlaanderen

door Hugh P. Gallacher

Voor ons Nederlanders heeft België lange tijd de naam gehad een land te zijn waar het voor de vogels slecht toeven is. De massale vogelvangst en de stuitende tafelen op de vogelmarkten maakte België bij natuurliefhebbers minstens even berucht als Italië en Frankrijk. Maar de laatste jaren is het tij ten goede gekeerd. In 1972 werd de vogelvangst afgeschaft en hoewel de volière-houders hun bestand nog steeds mogen aanvullen met aan de natuur onttrokken vogels, betekent dit toch dat het ongebreidelde lijmen en strikken van al wat veren heeft, officieel verboden is. Ook de jacht op vogels werd geleidelijk aan teruggedrongen. Zo is het bijvoorbeeld sedert 1979 niet langer toegestaan Goudplevieren, Zomertalingen en Houtsnippen te schieten. België heeft dus stellig de juiste weg ingeslagen. Het einddoel – een verantwoord natuurbeheer – heeft men echter bij lange na nog niet bereikt.



(dia: F. Siemensma)

In de Belgische Jeugdbond voor Natuurstudie vinden de vogels een doortastend en onvermoeibaar advocaat. In samenwerking met het immer actieve Coördinatie Comité voor de Bescherming van Vogels werden sinds 1977 zwartboeken gepubliceerd, waarin met name de overtredingen tegen de wettelijke bepalingen worden aangeklaagd. In mei 1980 is het 'Derde Zwartboek over de Vogelbescherming in Vlaanderen' verschenen*). Hierin vindt men een gedetailleerde opsomming van een groot aantal wantoestanden, wetsonthoudingen en openlijke overtredingen. Zo blijkt dat de illegale vangst nog op grote schaal bedreven wordt. Ter illustratie de volgende citaten.

'10. In Beervelde werden tijdens de koudeperiode roofvogels gevangen met paalklemmen. De dader werd gezien met een Torenvalk met verbijzelde poot die werd verkocht om opgezet te worden.'

'83. Een bestuurslid van de ornithologische vereniging De Winterkoning in Tongerlo beoefent en propageert de sluikvangst. In zijn tuin te Westerlo vangt hij regelmatig met een mistnet. Uitlatingen

als 'De wet is er om er onderdoor te gaan' liegen er niet om.'

'138. Een jeugdige vogelvanger uit Mortsel ving in Limburg een twintigtal Kruisbekken met een dubbel treknet van 20 m lang. Naar zijn zeggen zou hij zich gaan specialiseren op Ortolanen.'

'148. In Nieuwkerke-Heuvelland werden de ogen van gevangen vogels uitgebrand om ze beter te doen zingen.'

Bij controle op de volières blijkt dat het systeem met ringen en registers zelden wordt nageleefd. Veelvuldig worden ringen van gestorven vogels 'hergebruikt' om pasgevangen vogels een legale status te verlenen. Vaak ook neemt men niet eens de moeite de kooivogels van officiële ringen te voorzien, doch gebruikt men gewoon een stripje metaal (uit een conservenblik geknipt) – iets wat bij een vluchtige controle niet opvalt. Geconcludeerd wordt: 'Het is zeker niet overdreven als we stellen dat 90% van alle wildzangvolièrevogels op de een of andere manier onwettig zijn.' Een handvol voorbeelden daarvan:

'3. In een tuin achter de Toutefais te De Pinte stond een volière van twee meter hoog, twee meter lang en een meter breed. In deze kleine kooi zaten naast een hele reeks lijsterachtigen, waaronder een Koperwiek, een aantal kraaiachtigen en ook twee Ransuilen die amper konden vliegen zonder hun pennen te beschadigen.'

'61. Te Kontich zitten Wulpen in een volière.'

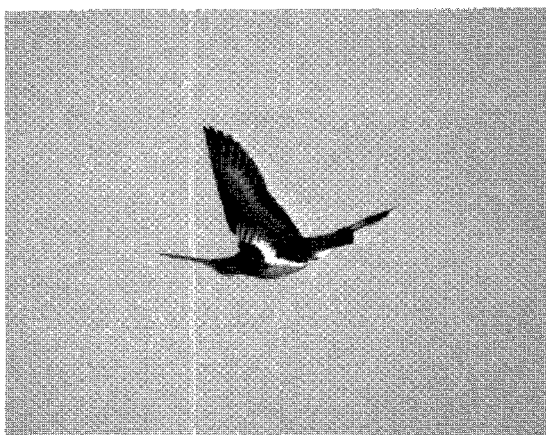
'64. Te Dendermonde werd een Zwarte wouw uit zijn kooi gelost door Waters en Bossen.'

'82. In de gemeente Appels werd een Buizerd in een kooi aangetroffen in de Zandstraat!'

Ook de zwarte handel in vogels en netten bloeit nog steeds. De mistnetten, waarvan in 1977



Oehoe



Grutto (dia's: F. Siemensma)

gebruik, vervoer, bezit en verkoop verboden werd, zijn nog steeds zeer populair. Vogels waarvan eveneens de verkoop verboden is, worden zelfs op openbare markten aangeboden en menige handelaar heeft achterin de winkel wel ergens de nodige verboden kooien. Twee voorbeelden slechts:

'1. Een vogelvanger te Beervelde bemachtigt roofvogels met paalklemmen. Deze vogels verkoopt hij om ze te laten opzetten.'

'11. Bij een landbouwer werd een Kerkuil aange troffen die uit het nest geroofd was. Het betrof het enige broedgeval in de streek. De vogel zat met een beschadigde vleugel in een kartonnen doos.'

Ook over de verhouding tussen vogelvangers en jagers wordt in het zwartboek onthullende informatie verstrekt. Vaak hoort men beweren dat jagers de rust in natuurgebieden waarborgen en door hun persoonlijk toezicht de stropen tegen gaan. Niet zelden wordt deze stelling gebruikt als een argument ten gunste van de jachtsport. Maar in België is nu vastgesteld dat de sluikvangst van vogels juist meestal plaatsvindt in gebieden waar de jagers regelmatig komen. In veel gevallen laten jachtopzieners of jagers de vogelvangers maar begaan of houden hen zelfs een hand boven het hoofd, zolang de vogelvangers de Fazanten van de jagers maar niet belagen. Zelfs is het voorgekomen dat jagers hardhandig optreden tegen vogelbeschermers die in hun jachtgebied vogelstropers op het spoor waren. Dat was het geval in Ardoois op 4 november 1979. De plaatselijke politiecommissaris had het jachtrecht in een gebied waar het wemelde van de vogelval len! Helemaal ver wonderlijk is dit verbond tussen jagers en vogelverzamelaars overigens niet, wanneer men bedenkt dat bijvoorbeeld ook in Nederland de jagersvereniging zich bij herhaling uitlaat

over het rapen van kievitseieren. Jachtproblemen zijn er ook in het Vlaamse nog meer dan genoeg. De volgende feiten (nog slechts een kleine greep uit het totaal) spreken voor zich:

'11. Te Mol werd een Havik afgeschoten door een jachtwachter.'

'13. Op het strand te Wenduinen lag een dode jonge Drieteenmeeuw doorboord met hagelkorrels.'

'14. In de Blake, een bosrijk gebied te Millegem, (...) zijn regelmatig twee jeugdige jagers in de weer om al wat vliegt of beweegt neer te knallen. (...) Zo werden 3 Buizerds, 2 Torenvalken, een mannetje Sperwer en 2 Blauwe reigers gevonden.'

'20. Ondanks het jachtverbod werden tijdens het najaar 1979 vijftien Houtsnippen geschoten in de omgeving van Oostkaap.

'30. In het natuurreservaat 'De Kuifeend' te Oorderen werd in het volle broedseizoen een Roodhalsfuut neergeknald.'

'40. Te Anderstad (Lier) schoten drie jagers op Knobbelzwanen, Futen en meeuwen. De gewonde of gedode dieren lieten ze gewoon achter.'

Het is stellig te hopen dat door de publicatie van dit zwartboek bij publiek en overheid in België de ogen geopend worden en passende maatregelen worden getroffen. Met name de controle op de naleving van de wettelijke maatregelen blijkt voor verbetering vatbaar. In Nederland wordt (al meer dan 40 jaar) een belangrijk aandeel in die controle geleverd door de zogenaamde 'Controleurs Vogel wet'. België kent deze instelling niet, maar natuurbeschermers pleiten er wel voor. Felle tegenwerking echter is afkomstig van de zijde van de vogelvangers. Met weinig gevoel voor stijl maar des te meer voor demagogie spreken deze van 'het oprichten van een politiestaat in Vlaanderen' en

betitelen zij een op te richten gilde van onbezoldigde controleurs als 'de Gestapo'.

De weg naar een verantwoord natuurbeheer is lang en moeilijk. Wij wensen onze Vlaamse vrienden veel succes bij hun onderneming. Tegelijkertijd moeten wij ons afvragen hoe de toestand in eigen land is. Hier worden (nog) geen zwartboeken over vogelbescherming gepubliceerd, maar betekent dat dat alles koek en ei is? Ook bij ons worden jonge roofvogels uit de nesten gehaald om te worden opgezet. En nog onlangs werden wan-toestanden gerapporteerd uit de Mastenbroekpolder, waar ganzenjagers aangeschoten dieren urenlang lieten verkommeren om ze tenslotte hardhandig dood te meppen. Gevreesd moet worden dat ook een Nederlands zwartboek snel gevuld zou zijn...

Toch moeten wij ons niet laten ontmoedigen.

Vogeljacht en vogelvangst worden in Nederland meer en meer teruggedrongen. Waakzaamheid en toezicht blijven echter geboden. De reeds genoemde controleurs vogelwet en natuurbeschermingswet zijn daarbij van onschatbare betekenis. Reden temeer om in Nederland tevens over te gaan tot de aanstelling van jachtwet-controleurs. Of zouden de jagers daartegen bedenkingen hebben?

*) Het Derde Zwartboek over de Vogelbescherming in Vlaanderen 1979-1980 is samengesteld door Hugo Cassiers, André Verstraeten, Eddy Janssens, Leo Janssens en Chris Steeman. het is met steun van het Coördinatie Comité voor de Bescherming van Vogels uitgegeven door Roger Arnhem, 8 Durentijdele, 2130 Brasschaat, België.

Adres van de schrijver:

GASTHAUS GIFFERHORN

Turbach bij Gstaad, Zwitserland.

In voorjaar, zomer en herfst een ideaal vakantieoord voor wandelaar, bergbeklimmer en natuurvriend. Goed verzorgde kamers met warm en koud stromend water.

Voor nadere inlichtingen:

Gasthaus Giffershorn, Fam. Kees Kruit, CH-3781-TURBACH. Tel. 09-413042025

Slechts enkele van de vele honderden titels:

ORCHIDS OF VENEZUELA, Field Guide. popular edition, 3 dln in hoes	f 154,50
DAS KAKTEENLEXIKON – C. Backeberg nieuwe, 5e, druk	f 73,65
EUROPÄISCHE UND MEDITERRANE ORCHIDEËN – H. Sundermann nieuwe, 3e druk	f 71,90
THE COMPLETE BIRDS OF THE WORLD – M. Walters Illustration edition geheel herziene druk	± f 275,—
IN DE GROENE RUIMTE – Piet van Zalinge (lid KNNV) 75 jaar natuurbehoud (alle foto's in kleur)	f 29,50
NATUR DURCH DIE LUPE – E. en O. Danesch Prachtige macro-opnamen	f 64,90

Prijzen onder voorbehoud. Leveringscondities NBB

TE BESTELLEN BIJ BOEKHANDEL

ARCHITECTURA + NATURA

(D. Latenstein van Voorst, lid KNNV)

Leliegracht 44, 1015 DH Amsterdam (bij de Westertoren)
Tel. 020-236186 (maandags gesloten; eventueel wel tel. 020-995444)

Kom zelf eens aan:

U zult een veel grotere keus vinden dan ooit op een lijst vermeld kan worden.

Of anders: Stuur een briefkaart aan, of bel: ARCHITECTURA + NATURA